

# Hvilken mann o,



«Norsk Bordtennis» traff Istvan Pirisi (71) i sommer. Han er på visitt i Oslo og har kommet fra Budapest sammen med Jørgen Persson. Han skal videre til Halmstad for å få skrevet under kontrakten med Wang Jianfeng.

**Tekst:** Egil Hauge  
**Foto:** Tommy Østby/  
private bilder

Klubben han har vært leder for noen år på starten av 1990 tallet, har nå som mål å vinne det ungarske seriemesterskapet for 25. gang og minimum nå kvartfinalen i CL (Champions League). Dette er en stor begivenhet på sportsfronten i den gamle bordtennisstorheten Ungarn. Derfor var det stor oppmerksomhet i media. Såvel TV som de viktigste avisene hadde oppslag om saken 29. og 30. mai i år.

En stor del av æren for at Jørgen og Wang nå skal spille for den ungarske klubben må godskrives Istvans sterke kontaktnett. I 2008/ 2009 består laget dermed av: Jørgen Persson, Wang Jianfeng, Dániel Zwickl, Kristián Nagy og Zsólt Széll.

Her oppsummeres kort bordtennisklubben Lombard BVSC fra Budapest sine bragder:

- Ungarsk lagmester 24 ganger
- Vunnet Europeisk Mesterliga Cup i årene 1963 og 1980.
- Vunnet ETTU Cup i 1973,

1975, 1978, 1979 og 1983.

- Klubben har hatt tre verdensmestere. Gábor Gergely double 1975, lag 1979 og János Takács med på det seirende ungarske laget i 1979.
- Klubbens spillere har vunnet 14 Europamesterskap. Zoltán Berczik 6x, Gábor Gergely 4x, Péter Rózsás 2x og Zoltán Bubonyi 2x.

Det er nok ukjent for de fleste i det norske bordtennismiljøet, men på midten av 1970-tallet var det også Istvan som ordnet kontakten i forhold til flere treningsopphold og sparring i BVSC mellom våre mestvinnende norgesmester Tom Johansen og daværende verdensmester Klampar. For å bli god må det oftest gjennomføres ett eller flere kreative tiltak for nettopp å bli en "stjerne". Pål Guttormsen er et annet kreativt eksempel som valgte å sparre, trene og utdanne seg i England før han slo gjennom.

## Sprek pensjonist

Istvan er en meget sprek pensjonist, temperamentsfull og hyggelig som i dag bor mest i Budapest, Ungarn. Han har også en leilighet på Greverud i Oppegård, da han har barn og barnebarn boende i Norge. Under fjorårssesongen spilte han for Lynilds 1. lag i 2. divisjon, og reiste fra Budapest til Oslo, Kongsvinger og Eiker for å spille seriekamper i samlerunder i de helgene det har foregått. Besøkene i Norge har ikke minst vært viktig for at Istvan har fått besøkt familien sin som betyr mye for ham. Norsk Bordtennis synes dette i seg selv er litt av en historie og ønsker at leserne skal få bli litt kjent med det livet Istvan har hatt og de sjansene han har grepet. I fjor gjennomgikk han dessuten to kompliserte operasjoner, en i skulderen og en i armen. Heldigvis var de vellykkede, slik at vi i bordtennisen fortsatt får besøk av vår gode venn fra Budapest.

## Historien starter i 1956

En sen desemberdag i 1956 satt Istvan på toget til Østerrike sammen med to kamerater. Revolusjonen i Ungarn hadde tidligere på året blitt nedslått av den Røde Hær. På toget, sammen med mange andre flyktinger, møtte disse tre ungarske ungdommene en østerriker som viste seg å være kontorfunksjonær ved den norske ambassaden i Wien. Dette møte skulle forandre livet hans. Funksjonæren ga fra seg visittkortet sitt før guttene reiste videre til flyktningleiren Steinfeldt im Drauthol i Karantien-fjellene. Etter kun få dager fikk Istvan det for seg at det måtte handles. Han klatret alene over gjerdet i flyktningleiren og fikk haik med en melkebil til Klagenfurt. På borgermesterens kontor var de imøtekommende og hjalp ham med en billett til Wien.

# og hvilket liv!

## Ville til USA, New Zealand eller Australia

I hovedstaden ønsket han å komme i kontakt med ambassadene til USA, New Zealand og Australia. Alle de ungarske flyktningene hadde en drøm om å få komme til ett av disse landene for å få startet opp et nytt liv.

Uten penger fikk han losji (seng og mat) ved jesuittklosteret (han har en onkel som er jesuitt) og her tilbrakte han bl.a. nyttårsaften i 1956. Det viste seg å bli vanskelig å få kontakt med ambassadene til de omtalte landene.

Istvan så da en mulighet til å kontakte østerrikeren ved den norske ambassaden. Han fikk kontakt med diplomaten igjen og fikk utdelt en turistbrosjyre om Norge. Dette var starten på en vei mot nord, et godt familieliv, gode jobber og den store interessen for bordtennis. Diplomaten ordnet nemlig visum for Istvan & co! Men først måtte Istvan reise tilbake til Kantarien for å hente sine to kamerater.

## Tøft møte i minus 20

10. januar 1957 landet de på Fornebu i Oslo. Ute var det opp mot 20 kuldegrader, en ganske stor kontrast til de normale temperaturer Budapest normalt bød på. Norge tok forøvrig mot en rekke ungarske flyktninger i denne perioden.

Guttene ble sendt direkte videre til Siviltforsvarets lokaler i Skien, og da de ankom var kveldsmaten klar. På koldtbordet sto det bl.a. en boks med norske gaffelbiter plassert rett foran der Istvan var anvist til å sitte. Han vil-

le være høflig og forsynte seg godt av silda, fordi han trodde at disse var tiltenkt ham og ikke alle de andre fristelsene som sto på bordet – til stor latter for de "rutinerte" leieboerne.



Istvan flankert av tre verdensmestere. Fra venstre: Tibor Klampár, Istvan Jonyer og Gabor Gergely.

## Ålesund neste stopp

Ungarn hadde mange gode fotballspillere i Puskas-tiden, og talentspeidere fra Odd (Grenland) kom derfor for å vurdere ferdigheter for eventuelt å tilby flere

av dem både plass på laget og jobber: Istvan var ikke fotballtalent og neste stopp ble derfor en praksisplass på Statens Fryseri og sildemelfabrikken i Ålesund. Her bodde han, pluss



## Så bar det til Trondheim

For å komme inn på Norsk Teknisk Høyskole (NTH) i Trondheim måtte han ha en tilfredsstillende artium å vise til. Selv om Istvan ikke besto kravene for norsk og engelsk ble han li-

kevel tatt opp etter en ekstra test fordi kunnskapene om matematikk, fysikk og beskrivende geometri var særdeles gode.

I Trondheim måtte han først og fremst skaffe seg en hybel. En venn av Istvan, en meget tiltalende og kjekk ungarer hadde bl.a. fått avslag på en hybel. Istvan var neste mann som skulle få sjansen til sjekke ut muligheten der for å få tak over hodet i studieperioden. Han ringte på døra. Ingen svarte så han gikk rundt huset og inn i hagen. Der lå en skjønnhet og solte seg. Hun bestemte seg raskt for at Istvan var den rette hybelboeren, og de hadde et meget godt og profesjonelt forhold med mange gode samtaler de årene Istvan studerte og bodde der. Det viste seg at mannen i huset i utgangspunktet var meget sjalu, men han aksepterte unge Istvan.

I studieperioden startet Istvan også opp bordtennisgruppa ved NTH, i tillegg til at han deltok aktivt i Studentenes Interne Teater og spilte bl.a. i revyen Krakatt.

## Så begynte ting å skje

I 1961 traff Istvan sin store kjærlighet Tone Christensen som han fikk tre barn med, en sønn og to døtre. Hun kom fra en velstående familie, og i 1962 ble Istvan ansatt hos svigerfar i firmaet N. Christensen AS.

To år senere så Istvan en stillingsannonse i avisen TIMES, der det danske firmaet KAMPSAX avvertete etter rådgivere ifbm.

veitbygging i Iran. Nesten ett år etter; i juni 1965, fikk han plutselig en telefon. Han var ønsket til intervju i København. Billetter fikk han utlevert direkte på flyplassen og hotell var reservert. Etter mange tester var han en av flere ingeniører som ble valgt ut til å jobbe for den iranske staten.

Ved utreise fra Værnes og Trondheim 1. juli 1965 var det regn og ca. 8 grader. Morgenen etter i Teheran var temperaturen 40 heite varmegrader. Litt av en kontrast! Etter noen måneder reiste også kona Tone og de to barna etter. Minstejenta ble født i Iran i 1965. En spesiell historie utover knallhard jobbing og familieliv har Istvan også fra denne epoken som varte til 1973:

datidens Iran var veinettet ennå ikke utbygget og samfunnet heller lite organisert. Ta en titt på kartet av Iran og finn byene Yazd- Kerman-Sirjan og Sirraaz i landets syd/østlige del. Den gangen var det ingen direkte veiforbindelse mellom Sirjan og Sirraaz. Man måtte kjøre ruten Sirjan-Kerman-Yazd-Sirraaz som er omtrent tre ganger lenger enn distansen Sirjan-Sirraaz. På den direkte ruten var det tre utfordringer; ingen regulær vei, en stor "saltlake" som tørket ut om sommeren og landeveisrøvere som kontrollerte

området, det store intet.

En gang på sommeren 1967 bestemte han seg for å kjøre alene i Land Roveren til Sirraaz på denne dårlige veien. Den ca. 400 km turen tok hele dagen og Istvan kom vel frem uten videre dramatik, men likevel hvit som en møller på grunn av enorme støvmengder på den tørre saltsjøen. Etter noen dager startet han på tilbakeveien, og omtrent halvveis ble han stoppet av bevæpnede landeveisrøvere. Nifst var det, men det ble ikke løsnet skudd. Da de forsto hvem de hadde "fanget" ble han ført til høvdingen for å drikke te. Da forsto han at det ville gå forholdsvis bra. Når man blir invitert på te er man gjest, er det ikke sånn? Og gjesten kan ikke skades, i hvert fall så lenge han er i vertens hus. Da de hadde drukket te og snakket vel og lenge ble Istvan oppfordret til å støtte dem. De var jo fattige og Istvan ble regnet for å være rik. Dette medførte at han måtte "gi" fra seg sine penger, sine klær osv., men de tok ikke fra han vannet og heller ikke våpenet hans. Vannet er selve betingelsen for å overleve i ørkenen, mens alt våpen var nøye registrert av det militære og stjeling av slikt kunne resultere i reaksjoner fra det militære. Sterkt forsinket og uten penger og klær kom Istvan hjem til familien i Sirjan (obs. på enkelte kart skri-

ves navnet "Sirgan") i god behold og med en spesiell opplevelse rikere.

### Tilbake til Norge og Oslo

I 1973 kom familien Pirisi til Oslo, og Istvan startet opp i jobb for Progas. Her kom han raskt i kontakt med Eddy Nygaard, og de ble enige om å stille med lag i bedriftsserien for bordtennis i Oslo. På dette laget spilte også Per Heie og etter hvert også to andre tidligere kjente norsk-ungarske kamerater og bordtennisspillere i miljøet, nemlig Michael Simon og Laszlo Juhasz. I spisesalen til Progas fikk også Istvan spissialtrening med Erik Hauge som han har holdt kontakten med opp gjennom årene. Disse tre ungarerne, Istvan, Lazlo og Michael, spilte også aktivt for Oslostudentene (OSI), og ble norgesmestere for veteranlag i både 1988 og 1989. Ved eierskifte i 1985 firmaet ble omgjort til AGA PROGAS, og Istvan ble forfremmet til adm. direktør i Sverige.

### Grep sjansen

I 1990 døde kona Tone av kreft og dette tok Istvan tungt. Livet måtte gå videre og han grep straks sjansen da AGA grunnet kommunismens fall ville satse i Ungarn og Budapest. Han ble utnevnt til adm. direktør for AGA Hungary Ltd i 1991, eta-

blerte og bygget ny fabrikk og nytt kontorbygg, ansatte hundrevis av mennesker og startet full virksomhet innenfor gassindustrien, spesielt den medisinske. Da han pensjonerte seg i 1998 kunne han se tilbake på en yrende arbeidsplass, ryddige og godkjente risikoprosedyrer, stor omsetning og gode resultater.

Istvan var medlem av OSI til klubben ble oppløst, deretter medlem av Fokus til brannen i på Høyenhall skole reduserte treningsmulighetene. Han var så medlem av B-72 til de ikke lenger klarte å stille lag i veteran-klassen over 50 år. I dag representerer han veteranklubben Lynild i Oslo.

Det er også verdt å nevne at Istvan har blitt norgesmester i single for veteraner over 60 år i både 1999 og 2000. I 2002 vant Tore Johansen og Istvan norgesmesterskapet for veterandouble over 60 år. I tillegg har han to ungarske mesterskap i double over 70 år.

Dette var historien om Istvan Pirisi som flyktet fra revolusjonens svøpe og gjennom en årrekke ble en sterk ressurs for både ungarsk og ikke minst norsk bordtennis.

Den tidligere juniorlandslags-spilleren Martin Røste er igjen å finne ved bordet etter en kunstpause på noen måneder i fjor. Martin representerer nå Eiker og blir et velkomment innslag i årets eliteserie.

Foto: Tommy Østby

